

SAVET ZA ŠTAMPU

Komisija za žalbe

Br.152

26.9.2024.

Beograd

ZAPISNIK

Sa 151. sednice Komisije za žalbe, održane 26.9.2024. godine u 18 sati u prostorijama Saveta za štampu.

Prisutni svi članovi Komisije: Nadežda Budimović, Jelena Petković, Filip Švarn, Ana Martinoli, Rodoljub Šabić, Jelka Jovanović, Olivera Milošević, Sanja Pavlović, Zlatko Čobović, Tamara Skrozza i Milena Vasić

Ostali prisutni: Gordana Novaković, generalna sekretarka Saveta za štampu

Dnevni red:

1. Razmatranje žalbe Nacionalnog saveta bošnjačke nacionalne manjine na tekstove objavljene na portalu "Novosti.rs"
2. Razmatranje žalbe Zlatka Čobovića na tekstove objavljene na portalima "Politika.rs", "Informer.rs", "Novosti.rs" i "Alo.rs"
3. Razmatranje žalbe Lokal presa, Simplicity doo, Glasa građana Šumadije i Bujanovačkih na tekst objavljen na portalu "Informer.rs"
4. Razmatranje žalbe Lokal presa, Simplicity doo, Glasa građana Šumadije i Bujanovačkih na tekst objavljen na portalu "Politika.rs" i u dnevnom listu "Politika"
5. Razmatranje žalbe Lokal presa, Simplicity doo, Glasa građana Šumadije i Bujanovačkih na tekst objavljen na portalu "Novosti.rs"
6. Razmatranje žalbe Bratislava Stamenkovića na tekstove objavljene na portalu "Rešetka.rs"

1. U žalbi, koja se odnosi na dva teksta, između ostalog, navedeno je da se spornim tekstovima krši pravo Bošnjaka na nacionalni i jezički idenitet, jer se njihov jezik pominje kao "nepostojeći", dok stručnjaci koji se citiraju u tekstovima negiraju bosanski jezik, koji inače postoji u obrazovnim sistemu Srbije već 20 godina. Iz rasprave i odlučivanja o ovoj žalbi bila je izuzeta Olivera Milošević, zaposlena u „Politici“, koja ima istog vlasnika kao i „Novosti“. U toku rasprave, Milena Vasić je naglasila da je tema od velikog interesa za javnost obrađena jednostrano i to na takav način da se Bošnjacima odriče pravo na jezik, što je odraz diskriminacije. Tekst počinje tvrdnjom da je reč o „nepostojećem jeziku“, što se navodi kao činjenica i praktično negira pravo jedne nacionalne manjine na spostveni jezik, iako je ono garantovano zakonom. Takođe, kako je ocenila, takvo mišljenje su uzima kao jedino relevantno, a novinarka je, iako nije odgovorna za tvrdnje svojih sagovornika, morala da se od toga ogradi u prvom tekstu, dok u drugom i sama iznosi diskriminatorne ocene. Istakla je i da je ovakvo izveštavanje veoma opasno, naročito u Sandžaku. Jelka Jovanović i Rodoljub Šabić su se saglasili sa svim ovim ocenama, naglasivši da su tekstovi tendenciozni i diskriminatorni.

Komisija je, potom, jednoglasno odlučila da su tekstovima prekršene tačka 1 poglavlja IV i tačka 4 poglavlja V, a neobjavljivanjem odgovora i tačka 6 poglavlja IV.

2. Delom sednice u kojoj je razmatrana žalba Zlatka Čobovića predsedavala je Milena Vasić. Iz rasprave i odlučivanja bili su izuzeti Zlatko Čobović, Tamara Skrozza (jer se žalba odnosi na tekstove o njoj) i Olivera Milošević (za deo žalbe koji se odnosi na „Politiku“ i „Novosti“). Žalba je podneta na četiri gotovo identična teksta u kojima se Tamara Skrozza optužuje da je rekla kako je „Aleksandra Vučića trebalo ubiti u noći između 5. i 6. oktobra 2000. godine“. Milena Vasić je podsetila da su napadi na Tamaru u medijima počeli upravo nakon prethodne sednice Komisije za žalbe na kojoj je bilo reči o sve učestalijim kampanjama koje se vode protiv određenih ljudi. Ana Martinoli je ukazala na to da je simptomatično da su tekstovi identični u sva četiri medija, koja nemaju ni istog izdavača, što potvrđuje da, suprotno tvrdnjama resornog ministra, nemamo pluralizam u medijima. Dodala je da je već treći mesec da se o Tamari piše i govori, te da je ovakvih priloga bilo i u medijima koji nisu u nadležnosti Saveta, što pojačava kampanju te da se, nažalost, iz medija to sve prenosi i u stvaran život što u ovom slučaju Tamari njenoj porodici ugrožava normalan život. Istakla je i da je odgovor advokata portala „Alo“, koji kaže da je ona dala više nego dovoljno povoda za takav tekst, podsmevanje i da vređa, jer potvrđuje da se bilo šta što neko kaže može ovako slobodno interpretirati i insinuirati bilo šta. Zahvalila je što je dostavljen odgovor, ali je rekla da je mogao da bude pošteniji. Filip Švarc je naglasio da je čitavu hajku koja je vođena protiv Tamare resorni ministar podržao, umesto da bude solidaran sa novinarkom koju proganjaju, što je prvi put da država na ovakav način stane iza tabloida. Uz sve to, ministar Ristić i dalje, umesto da se izvini i podnese ostavku, povremeno „dosoljava“ sam pominjući ponovo ovaj slučaj. Hajka koja se vodi protiv Tamare Skrozze je, kako je rekao, direktno ugrožavanje i njene i bezbednosti njene porodice, a kada se u to uključi i ministar, onda je to državni progon. Sa tim da je i Skrozzi i njenoj porodici ugrožena bezbednost saglasila se i Jelena Petković i dodala da ima potrebu da joj i na ovaj način da podršku, dok je Jelka Jovanović rekla da joj je nezamislivo da bilo ko o Tamari govori na takav način da ona nekome želi smrt i dodala da je reč o informacijama emitovanim iz jednog centra, o nečemu što je nedopustivo i po Kodeksu i po Zakonu, dok se o moralu ne može ni govoriti. Nadežda Budimović je ocenila da ovo jedna od najprljavijih i neljudskih kampanja u odnosu na sve prethodne žalbe koje su se odnosile na zloupotrebu izjava. Olivera Milošević je dodala da ovo ne rade samo oni koji Tamaru ne poznaju, već, što je najžalosnije, na to pristaju i mnogi koji je poznaju. Sanja Pavlović je rekla da joj je čast što u Komisiji sedi sa Skrozzom. Komisija je, nakon rasprave, u četiri odvojena glasanja jednoglasno odlučila da je „Politika.rs“ prekršila tačke 1, 2, 4 i 5 Odeljka I, tačke 1 i 6 Odeljka IV i i tačke 1, 3 i 4 Odeljka V, dok su „Novosti.rs“, „Alo.rs“ i „Informer.rs“, osim ovih tačaka, prekršili i smernicu u tački 1 poglavlja II, koja se odnosi na to da naslov mora da odgovara sadržaju teksta.

3.-5. O tri žalbe koje su podneli Lokal pres, Simplicity doo, Glas građana Šumadije i Bujanovačke Komisija je vodila objedinjenu raspravu. Iz rasprave i odlučivanja bila je izuzeta Nadežda Budimović, predstavnica Lokal presa u Komisiji, kao i Olivera Milošević u delu koju se odnosio na „Politiku“. Žalbe su podnete zbog identičnih tekstova u tri medija u kojima se prenosi analiza kineskog ministarstva spoljnih poslova i tvrdi da Lokal pres i pomenuta tri lokalna medija sa NED-om u Srbiji sprovode projekat usmeren na stvaranje ulova za izvođenje „obojene revolucije“ i prekranja političke scene naše zemlje u skladu sa interesima te organizacije. S obzirom na to da je u žalbi na „Politiku“ pomenut sličan tekst iz 2015. godine, zbog kojeg se Lokal pres takođe žalio Savetu za štampu, Tamara Skrozza je

navela da je taj slučaj, nažalost, „ništa u odnosu na ovo danas“, da su stvari eskalirale i da bi to trebalo sve da nas zabrine, te da u ovakvim tekstovima možda ima i nečeg što podleže krivičnoj odgovornosti i dodala je ovde reč o sukobu dva sveta u našim medijima, koji se uopšte međusobno ne razmeju. Filip Švarn je rekao da već dugo svedočimo normalizaciji nenormalnog i da ova matrica postaje vladajuća, a propaganda sve luđa, što potvrđuje i odgovor „Novosti“ na žalbu. Tamara Skrozza se takođe osvrnula na taj odgovor, istakavši da je neshvatljivo da se kaže kako je teret dokazivanja na onome ko je optužen, jer to predstavlja kršenje svih ljudskih prava i pretpostavke nevinosti. Milena Vasić je rekla da je reč o zameni teza, da ne može da se primenjuje sudski teret dokazivanja i da novinar ne može ni u kom slučaju da tvrdi nešto bez ikakvih dokaza. Ana Martinoli je posebno istakla da ni jedna redakcija nije ni pokušala da kontaktira organizacije, odnosno medije o kojima piše i da dođe do odgovora, iako iznose veoma ozbiljne optužbe, što pokazuje nameru. Zlatko Čobović je rekao da je odgovor „Novosti“ katastrofalan i da njihova tvrdnja da onaj ko je optužen treba da dokaže da nije kriv liči na staljinističku politiku Sovjetskog Saveza, gde krivica optuženog postaje stvarna kad ga uhapsu, a dokazi se obezbeđuju njegovim ispitivanjem. Komisija je, posle diskusije, u tri odvojena glasanja, jednoglasno odlučila da su „Politika“, „Informer“ i „Novosti“ prekršili tačke 1, 4 i 5 Odeljka I, tačku 6 Odeljka IV i tačke 1, 2 i 3 Odeljka V.

6. Bratislav Stamenković, predsednik UO udruženja „I ja se pitam“ podneo je žalbu na tri teksta, zbog povrede prava na privatnost i pretpostavku nevinosti članice tog udruženja, kao i zbog povezivanja udruženja sa delima zbog kojih je uhapšena i neodgovarajućeg objavljivanja odgovora na tekst. Jelka Jovanović je rekla da joj se čini da postoji neki lični sukob između žalioca i redakcije i da je možda reč o izvesnoj zloupotrebi Komisije za žalbe, dok je Nadežda Budimović ocenila da podnosilac žalbe ima pravo da se žali jer je u tekstu povezan sa slučajem o kojem se izveštava i jer ugled udruženja može biti ugrožen, ali da Komisija ne može da odlučuje o prekršajima Kodeksa koji se ne odnose na njega lično ili udruženje. Olivera Milošević je takođe rekla da on ima pravo da se žali, da i medij ima legitimno pravo da se bavi ovim slučajem, ali da je to urađeno na pogrešan način, kao i da nije na profesionalan način objavljen odgovor na tekst. Komisija je, nakon rasprave, jednoglasno odlučila da je Kodeks prekršen nedogovarajućim objavljivanjem odgovora, tačnije da je prekršena tačka 6 poglavlja IV, kao i da ne može da se izjašnjava o povredama Kodeksa koje se ne odnose na žalioca direktno.

Sednica je završena u 19.15 sati.

Zapisnik vodila

Gordana Novaković

Predsedavajući

Zlatko Čobović